

تاریخ

ارومیه / آذربایجان غربی

فیروزه خاوه

عکس‌ها:

هانودین یوخنه

در میان هیاهوی بازار،
هوس خرید، حسرت
بی‌پولی و... در میانه
خیابان خیام، تصویری
به چشم می‌خورد
و آرامشی در سرت
می‌چرخد. اینجا یک
کلیساست، خانه خدا، خانه
مقدس پسر مریم، کلیسای
ننه‌مریم.
«الَا يَذْكُرُ اللَّهُ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ»
یاد خدا قلبت را آرام
می‌کند.

در انبوه دل‌مشغولی
مغازه‌ها و فروشگاه‌های
رنگارنگ خیابان خیام
و خیال شیرین داشتن و
برخوردار شدن که برای
بیشتر مردم با غم‌نداری
و کمبود، تلخ می‌شود،
بی‌رنگی خدا و زلالی
مسیح در گذر این کلیسا
که خود نسبت به سایر
کلیساهای مشهور، ساده
و بدون تزئینات است. این
کلیسا بدون تزئینات ویژه
و نقاشی و گچ‌بری است؛
زیرا به علت اعتقادات
خاص آشوریان که در
تمام کلیساهای آن‌ها
اعمال می‌شود از هر نوع
آرایش و تزئین در کلیساهای
خودداری می‌کنند.
بی‌خیالت می‌کند، در حد
وسع روح بی‌نیازت
می‌کند، یادت می‌آورد که
ساکن باشی
ای مسافر ابدیت.

نخستین عبادتگاه شرق آشور عمری به قدمت مسیحیت دارد

کلیسای خیابان قدسی

این بنای مذهبی تغییر کاربری یافته و آن را به کلیسا تبدیل کردند.
روایتی هم وجود دارد در این مورد که سه موبد زرتشتی در لحظه تولد مسیح،
ستاره‌ای نورانی می‌بینند که به سمت اورشلیم حرکت می‌کرده است. آن‌ها
دیدن ستاره را تولد نوزادی تلقی می‌کنند که قرار است نجات‌دهنده باشد. به
اورشلیم سفر می‌کنند و مسیحی می‌شوند.
در بازگشت از سفر، این معبد به کلیسایی تبدیل می‌شود.

● نعلینت را از پاهایت بیرون کن

زمانی که به بازدید از این کلیسا می‌روید، تابلویی را مشاهده خواهید کرد که
روی آن نوشته شده است: «نعلینت را از پاهایت بیرون کن؛ زیرا مکانی که در
آن ایستاده‌ای، زمین مقدس است».

کلیسای ننه‌مریم چند بار تعمیر شده است. نخستین بار در سال ۶۴۲ میلادی
تعمیرات انجام شده که به اعتقاد مورخان، این بازسازی به دستور یکی از
شاهزاده‌های چین به نام «بافری» صورت گرفته است. تا اواخر قرن ۱۹ میلادی
نمای ظاهری کلیسا بسیار ساده بود؛ ولی پس از ورود زرتشتیان روسیه،
تغییراتی اساسی در آن انجام شد و ساختمان پس از تعمیر و بازسازی، به
سبک گنبد‌های روسی ساخته شد. همچنین کلیسا در سال ۱۳۴۲ و ۱۳۴۳
هجری شمسی مرمت و بازسازی و برج‌هایی بر فراز آن بنا شد.

در معماری این کلیسای مقدس، سبک معماری عمارات دوران ساسانیان
به کار رفته و می‌توان قرینه‌سازی‌های زیبایی را که در بناهای آتشکده‌های
ساسانیان استفاده شده در این کلیسا هم مشاهده کرد. ضمن اینکه
سازندگان این بنای تاریخی برای معماری داخلی آن، تلفیقی از معماری
ساسانی و پارتی را به کار برده‌اند.

اما درون این کلیسا با دیگر کلیساهای موجود در جهان، تفاوتی اساسی
دارد؛ در این مکان مذهبی نباید انتظار تزئینات چشمگیر و زیباسازی‌های
قابل توجهی را داشته باشید. دلیل این امر هم به اعتقاد آشوریان برای پرهیز
از هرگونه آراستن و تزئین کردن کلیساهایشان برمی‌گردد.

این روزها مقارن با میلاد حضرت عیسی بن مریم است که شراب مقدس
برابری و عشق را به بهای خون شریف خود در میان تشنگان عدل به مساوات
قسمت می‌کرد و درود بی‌پایان عدالت و آزادی بر او باد....
فروش کاج‌های کریسمس و تزئینات زیبای آن که در همین خیابان خیام به
چشم می‌خورد، در حال و هوای خیابان و چیدمان ویتترین مغازه‌ها هم تأثیر
گذاشته و این روزها خریدن آن در میان هموطنان غیر عیسوی نیز رواج یافته
است.

فرارسیدن جشن‌های کریسمس و آمدن بابانوئل، همراه با دانه‌های زیبای
برف و رسیدن سالی که از آسمان آغاز می‌شود بر تمامی پیروان راستین مسیح
مقدس مبارک و دعا‌هایشان برای صلح و برکت روی زمین در تمام کلیساهای
عالم مستجاب باد.

● نخستین کلیسای مشرق‌زمین

کلیسای ننه‌مریم یا حضرت مریم یا مارت مریم یا شرق آشور یکی از
قدیمی‌ترین و بزرگ‌ترین کلیساهای ایران و جهان است و در خیابان خیام
جنوبی شهر ارومیه قرار دارد.

قدمت این بنا بیش از ۲ هزار سال است؛ یعنی تاریخچه‌ای به قدمت دین
مقدس مسیحیت دارد. کلیسای ننه‌مریم ارومیه را دومین کلیسای قدیمی
در جهان پس از «کلیسای بیت‌لحم» فلسطین می‌دانند.

برخی هم آن را نخستین کلیسای مشرق‌زمین می‌دانند. این کلیسای تاریخی
از بناهای قدیمی و اماکن زیبا و دیدنی ارومیه به شمار می‌رود و میراثی بجا
مانده از اقوام آشوریان است. گروهی هم معتقدند کلیسای ننه‌مریم در دوره
ساسانی ساخته شده و ابتدا معبد زرتشتیان بوده و سپس آن را به کلیسا
تبدیل کرده‌اند.

برخی از نویسندگان آشوری و مسیحی معتقدند این کلیسا در بدو ساخت به
عنوان آتشکده مورد استفاده قرار گرفته و روزگاری از معروف‌ترین معبد‌های
زرتشتیان محسوب می‌شده؛ اما زمانی که زرتشتیان دین مسیح را پذیرفتند،